

saafremt det kan faae Rigsdagens Tilslutning.

Med Hensyn til det lærde Skolevæsen er jeg bleven adspurgt, hvorledes jeg vil bruge de Penge, som jeg har forlangt til Udarbejdelse af Forslag til dets fremtidige Organisation, og man har i Forbindelse dermed yttret Forundring over og ligesom rettet en Bebrejdelse mod mig, fordi jeg har ladet mig nøie med et saa ringe Beløb. Man har i den Anledning antydet, at der er saare Meget, som der paa dette Punkt kan være at tage under Overveelse; man har endvidere antydet, at det vilde være saare ønskeligt, at Sagen maatte blive overveiet fra forskjellige Sider, saa at de forskjellige Anskuelser kunde komme til at virke med ved den endelige Afgjørelse, og man har endelig ogsaa peget hen paa, at Universitetets hele Virksomhed burde drages med ind under Afgjørelsen af den nævnte Sag. Jeg maa nu med Hensyn her til tilstaae, at medens jeg vel ønsker, at hele dette Spørgsmaal skal modtage en samvittighedsfuld og grundig Overveelse, saa har jeg dog ved Siden deraf ingenlunde nogen saadan Forestilling om vort lærde Skolevæsen og om vort Universitets Virksomhed, at jeg egentlig anseer det for at være Noget, som det er paa-trængende nødvendigt at tage under Overveelse og at omordne. Jeg ønsker naturligviis, at disse forskjellige Institutioner maae gavne vort Fædreland saa fyldigt og godt som muligt, men jeg antager virkelig ikke, at det, for at opnaae dette, skulde være nødvendigt at forhaaste sig eller at skynde sig særdeles med at faae forskjellige Reformers indførte. Hovedsagen for mig er den, at hvad man gjør, er godt. Derom ere nu naturligviis ogsaa Alle enige. Hvad vi derimod maafee ikke saa let blive enige om, det er om den Virksomhed og Samarbejdet, som bør finde Sted for at tilveiebringe dette Resultat. Jeg mener rigtignok, at jeg i Universitetets og de lærde Skolers Rectorer og Lærere har ikke saa Kræfter, som kunne være mig behjælpelige ved Arbejdet, naar jeg blot er saa heldig selv at forstaae at træffe det rette Valg. Men jeg maa derhos tillige tilstaae, at jeg idelhele ikke er nogen Ven af store Commissioner, og at jeg navnlig anseer det for meget farligt at bringe dette Omraade

ind for store Commissioner. Det gaaer overordentlig let i en stor Commission saaledes, at de forskjellige Anskuelser, som skulle bringes til at anstille deres Overveelser, den ene ligeoverfor den anden, arbeide meget længe, hvorved det da bliver en af Formandens Hovedopgaver at mæggle mellem de modstaaende Anskuelser, og at, naar Ministeren saa tilsidst faaer dens endelige Forslag, da faaer han ikke derigjennem faste og bestemte Anskuelser om, hvad der er det Rette i det paagjældende Forhold, men han faaer kun et Compromis. Han forelægger saa Sagen for et af Thingene, og naar den ligger for der, kan der meget let igjen blive Tale om et Compromis. Den vandrer derpaa fra det ene Thing til det andet og fra det andet maafee tilbage til det første, og der kan da atter blive Tale om Compromisser. Men, naar en Sag saaledes idelig og idelig bliver Gjenstand for Compromisser, saa risikerer man tilsidst at faae et Resultat ud, som kun er et compromitterende Compromis. Derfor sætter jeg, navnlig i en Sag som den heromhandlede, langt mere Pris paa, naar jeg kan finde en Mand, som jeg har Tillid til, om hvem jeg veed, at han har Indsigt i og nærer Interesse for Sagen, og til hvem jeg kan sige: Undersøg disse Forhold nøiagtigt og grundigt, og giv mig saa en alvorlig og vel overveiet Betænkning over dem, og af hvem jeg muligt endog kan forlange, at han, hvis han seer sig istand dertil, tillige skal forelægge mig udførlige Forslag, enten Lovforslag eller Forslag, som jeg kan indstille til hans Majestæts Afgjørelse; — thi vi befinde os naturligviis her paa et Omraade, hvor der deels maa resolveres og deels lovgives. Det kommer derved lettere til at staae i min Magt, hvis jeg anseer det for nødvendigt, at foretage Forandringer, indtænker jeg forelægger Forslagene. Saa kommer ogsaa først Compromisernes Tid, og der er da ikke saa mange af dem. Jeg har derhos ialfald saa et bestemt Grundlag, som jeg mere eller mindre kan tilegne mig selv. Dette er egentlig min Opfattelse af Forholdet; det har været mine Grunde til at foretrække at begjære en saa lille Sum. Naturligviis faaer man ogsaa et saadant lille Forslag lettere